

4

Selonteko

Harjavallan Kunnis maa ja
Peltoniemen
Mittauskirkasta.

Julius Lillio des. 1926.

Tähän kuuluva valokuva
Nyt on Seuran jäsenistö.

Pelonteko

Karjavaltaa Kaunismäen ja Peltoniemen
Niittenkirkosta.

Kinj. J. Lilio Kesäk. 1926.

Palstatilallinen Edv. Peltoniemi
(Karjavaltaa länkisosaista, Kokenmäen eteläpuolelta)
on jo 29/III 1924 ilmoittanut halua
vansa ottaa rakennuskiivä maahan
olevassa Niittenkirkosta; tämän
johdosta kehoitti Toimikunta
Kirjeellä n:o 647 4 p:ltä 24/III
1924 Peltoniemiä ilmoittamaan asia-
ta nimismiehen kautta ja karki-
semaan sitä ennen, etkö hän vois
säilyttää raunioita koostumattomana.
Peltoniemi on sittemmin, 21/IV 1925,
audistanut ilmoituksensa Kirjeessä
suoraan Toimikunnalle ja pyytä-
nyt tarkastuksen toimittamista
mainitulla rauniolla. Toimikunnan
vastauksesta ^{n:o 1122} 27 p:ltä marrask.
1925 kehoitettiin Peltoniemiä taas
karkitsemaan raunioita säilyttä-
mistä ja pyydettiin tarkempia
tietoja raunioista.

Saman on tilallinen Frans
Kaunismäki Heikijärven kylästä
ilmoittanut Kokenmäen piirin
nimismiehen kautta (Turun ja Porin
välillä maaherran lähetä 4 p:ltä

Tammik 1926; n:o 17018), että kunnan
pitäisi saada käsitellä asemansa
vieressä oleva Niidenkivus, voi-
daksen laajentaa Tonttiaan. H-
moituksen johdosta Toimikunta
päätti tarkastuttaa kunnan, mi-
kä jälkeen se olisi lopullisesti
päättääkseen kunnan käsitel-
lyksiä; tästä ilmoitettiin kuu-
nismäelle kirjellä n:o 72 20 p:nä
Tammik 1926.

Kun tämän kirjoittaja sai teh-
täväkseen tarkastaa molempia mai-
nittuja kunnioita, Toimikunta tehtiin
2-5 p:nä Kesäk 1926.

Peltoniemen palstatila, johon
on liitetty toinen, Peltola niminen
palsta / erotetut Väänhöön ja Si-
mulaa perintotaloista Harjavallan
Kylän maalla), sijaitsee n. 6
km päässä Harjavallan ase-
malta WSW suuntaan, Juhin
talon menevän tien N-puolella
(n. 2 km Juhlsta SE). Palsta-
tilan pinnan ja maantien välillä
on n. 5 m korkuinen, nuorta
koviikka kasvava kunnis mättä,
jolla sijaitsee kaksi Niidenki-
vusta (ks. Kartanaihelemaa Pelto-
niemen Ympäristöstä). Tsompi

Kuivas on poikkimitattuna 12 m
E-W-suuntaan ja 13 m N-S (siinä
on pieni pukama NW-laidassa,
ja raunien ala on muuten epämää-
räinen); korkeus on n. 1 m. Raunis
on osaksi isontaisista kivistä ka-
sattu, jotenkin raunis ja hyvin
säilynyt paitsi että siinä
on yksi isompi ja yksi pienempi
syvennys ja ^{siinä on} reunoitteita leviänyt.
Pienempi kuivas edellisen SW
puolella on poikkimitattuna 6 m
E-W ja 0,5 m N-S, 30-40 cm
korkeinen, pienistä kivistä kasattu
(joka isompi joukossa), ja siinä
on 3-4 pientä syvennyttä.

Peltöniemen tarkoituksena on
tehdä keivuruuteen pihalle olevan maan
pohjoisrinteelle ja jotta riikelle
tie maan päälläpuolelta (M. Kartan).
Tämä toivoo saavansa kiviä raken-
nusta varten ^{isomman} raunioita ~~paitsi~~ ottaa
kuormaa.

Kun hautausmaahan ei ole
estettä mainitulle rakennushanki-
teelle, kun sitä ei sovi pitää
"kivikoukkona" tai kiviavarastona,
kun rakennuskiviä on saatavissa
ympäristöstä väikkeitä niin läheltä,
ja kun raunis on jotenkin
hyvin säilynyt ja näkyvästi pai-

Kalla, lähellä maantietä, ei Tallaisen
Järkköitusta varten ole paikallaan
savia raunioita kivistä vaan
Peltoniemen anomus olisi kylätta
En seurvotti katsomut olevan ryppä
ryppä raunioita tutkimukseen.

Kaunismäen Tila (Eunon
Ma. Kleemolan Torppa, Hiirijärven
Myläi) sijaitsee Torinevan kulman
lähellä Holimäkeä (mutta Hays-
vallan puolella), Jutista n. 1 km
W. Torinevan kulma on erittäin
rikas kuitteikkaita. Tallgren-
Lindelöfin luettelon mukaan (SMYt
LXVII, 4, s. 177) olisi Torinevan Torppa
lähellä 11 kuitteikkaita; minä luen
niitä yli 30 (Jutia talon haassa
olisi saman luettelon mukaan 5
kuitteikkaita; talon kartan ja sen
omistajan ^{Täin Jutia} mukaan olisi vielä
parikymmentä kuitteikkaita - torin,
joka näyttää, kuinka tarpeellisen
on tarkistaa tähänastiset Topogra-
fis-arkheologiset luettelot). Kaunis-
mäen Torin vieressä, W-puolella,
on 5 raunioita, isoista n. 20 m pitkät
mitattuna ja lähes 5 m korkeat,
iso syvenys keskellä (N:o 1 J. Si-
lion kartalla 3 p:nä Kesä 1926). Sen
vieressä on pienempi (N:o 2), tien

Toisella puolella hyvin pieni (N:o 3) sekä
"suuren" länsipuolella kaksi epävarmaa
raivata matalaa rauniota.

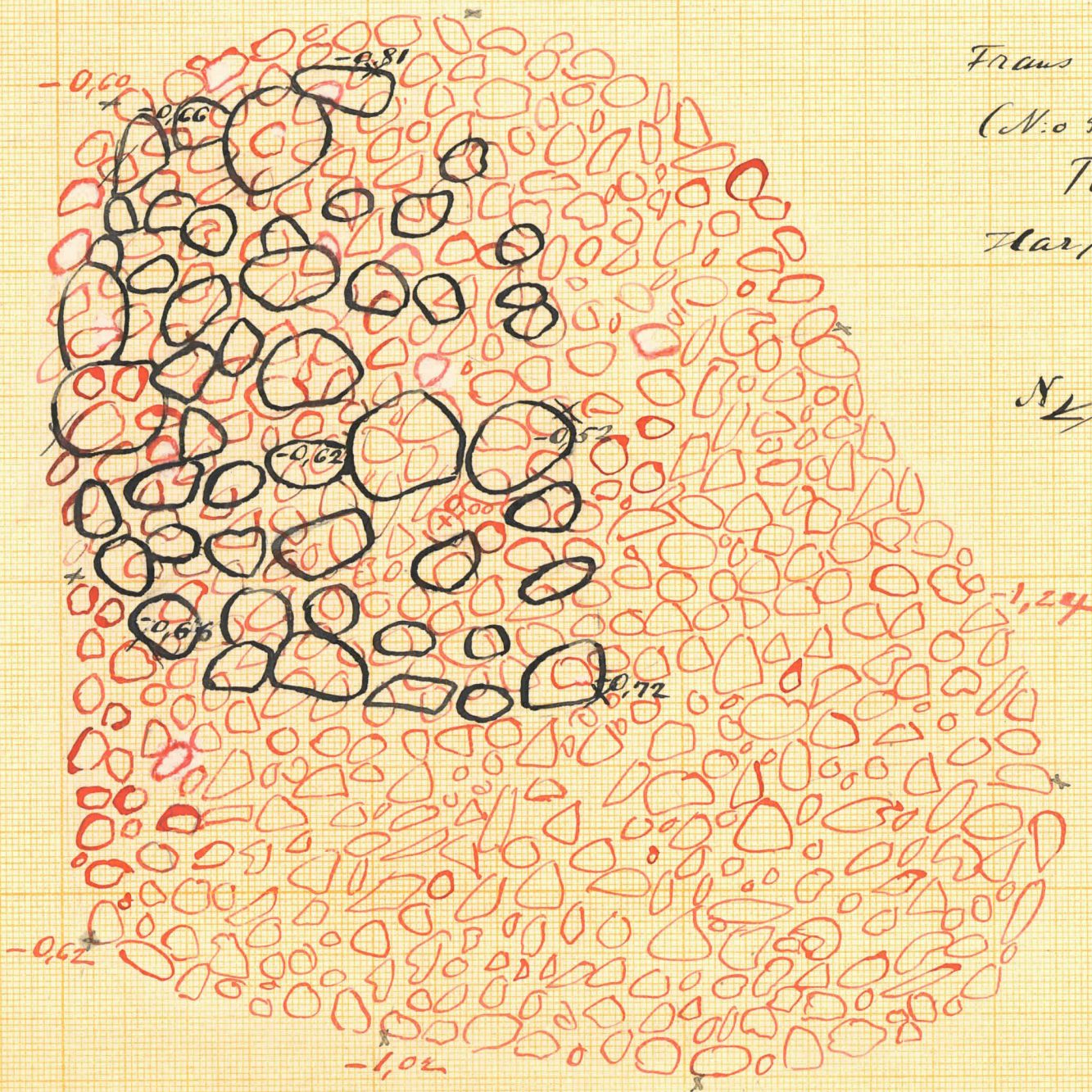
Tilalla on hiijakkoin palaut
navetterakennus ja Frans Kaunisjärvi
on suunnitellut uutta navettaa
edellisen paikalta pohjoiseen, täällä
tiellä. Rakennustontin laajentami-
nosta raunioihin päin ei ole
puhuttakaan; tarkoituksena on yksin-
kertaisesti hävittää raunio n:o 1
kivien saamista varten navetta-
rakennukseen.

Kun puhutaan oles raunio n:o 1
on komein hiijakkoinen koko rea-
dulla, kun sitä ei olisi nähtävä
vain kivien ottoon, ^{ei se ole rakennuksen tiellä} kun raunio
on liian suuri kokonsaan hävi-
tettäväksi, ja sen tutkiminen
tulisi saagun malliksi ja olisi
teknillisesti vaikea suorittaa,
ei mielestäni voida suorittaa mai-
nittuun pyyntöön, josta Kaunis-
järvi ei itseään jättänyt tied-
nasti kiinni.

Koska raunio n:o 5 näytti
hyvin epävarmasta Naularauniolta,
olin minä sen tutkittuani, josta
tästä sitten voitaisiin ottaa kiviä
rakennusta varten.

Raunio (n:o 5) oli epäsuorasti
alattua ja muodoltaan (ks. erikois-
pohjapiirusta), kunnian 20, 25
m pitkinimitalla, n. 60 m (ja
alareunalla n. 1,20 m) korkeinen.
Pinta puolella oli paljon pientä kivien
solaa, osaksi tuoreen väristä, osaksi
pellosta kerättyä. Alempaan
osaa vastaan isompia kiviä rot-
kkaamalla (yhdeksi puoleen kuu-
miikkaalla) alaan (pohjapiirukseen
merkityt mustalla). Näin näyti-
vät olevan reisiä maa- eli moreen-
kiviä, joita voi vain Mangella
liikuttaa, ja jotka sijaittivat
usein puolivälissä asti pukeutuneen
Niedasta, muodostamalla jotain
säännöllistä, asetettua latomusta.
Raunio on siis syntynyt siten,
että kumpainen kivien päälle on
pellosta kasattu isompia ja pite-
neempia kiviä. ^(miten raunio muodotkin ja pohja kiviä asema viitan) Eivötkä myöskään
aina jäättään, milloin kivi
oli si ollut katoava kuulustaan
"mauttelin", milloin pohjakkivien
Parin kiven kolossa oli pikkuisen
hiiltä, keuhkes siihen kumpaan,
mutta ei palaneen leua palas-
takaan eikä muuta merkittävää.
Tämä Raunio ei siis voi

olla oikella kättä kiveä, jota se
voi hyvästi kättä ja käyttää
rakennustarvikkeeseen. Tähän tuntu-
Min Frau Kauris maki olevan
Tyytyväinen.

Kiviraunio

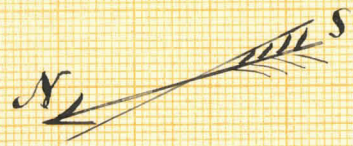
Frans Kaunisjärven tilalla

(No 5 J. Lilien kartalla 3 p:nä k. 1929)

Torisevan kirkolla

Harjavallan Heijerjärven kylästä

(nähtävissä: pelto- ja raunio)

Tutkimus J. Lilien 4/11/26

(mustalla on merkity
pohjalla olevat maa-
kivet, punaisella
irraliiset kivet - näin on
kääntäen nähtävissä)

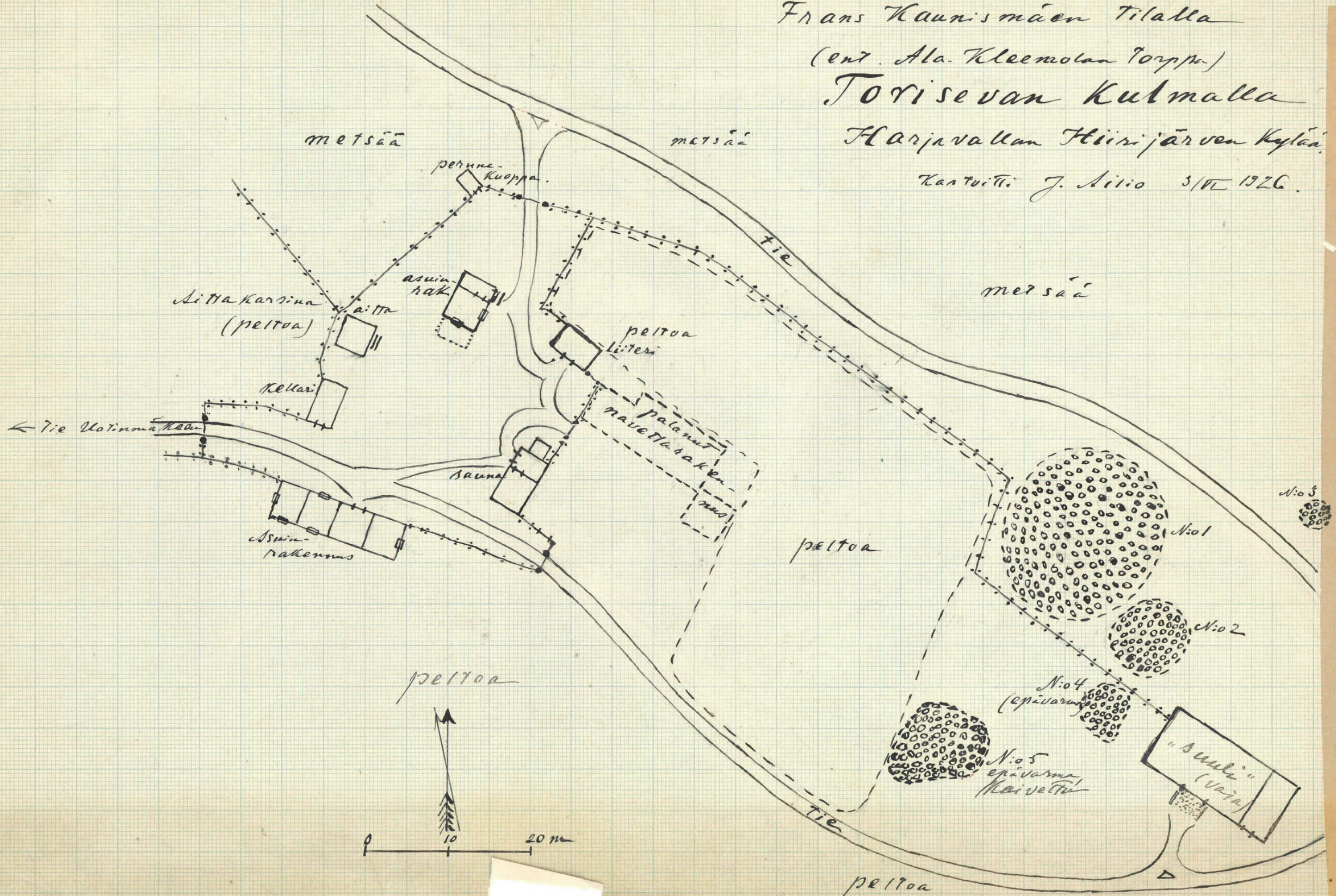
Reunakivien korkeus
laskee raunio kor-
keudesta kohdasta
alas päin (pun. numerot)
pohjakivien korkeus
raunio (mustat numerot)

B

7 m

A

Hiittenkiukaita
 Frans Kaunismäen tilalla
 (ent. Ala-Kleemolan Torpp.)
 Torisevan kulmalla
 Harjavallan Hiisijärven kylän
 Kantoväli J. Niilo 3/VI 1926.

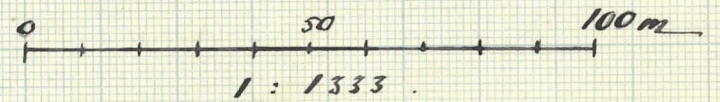
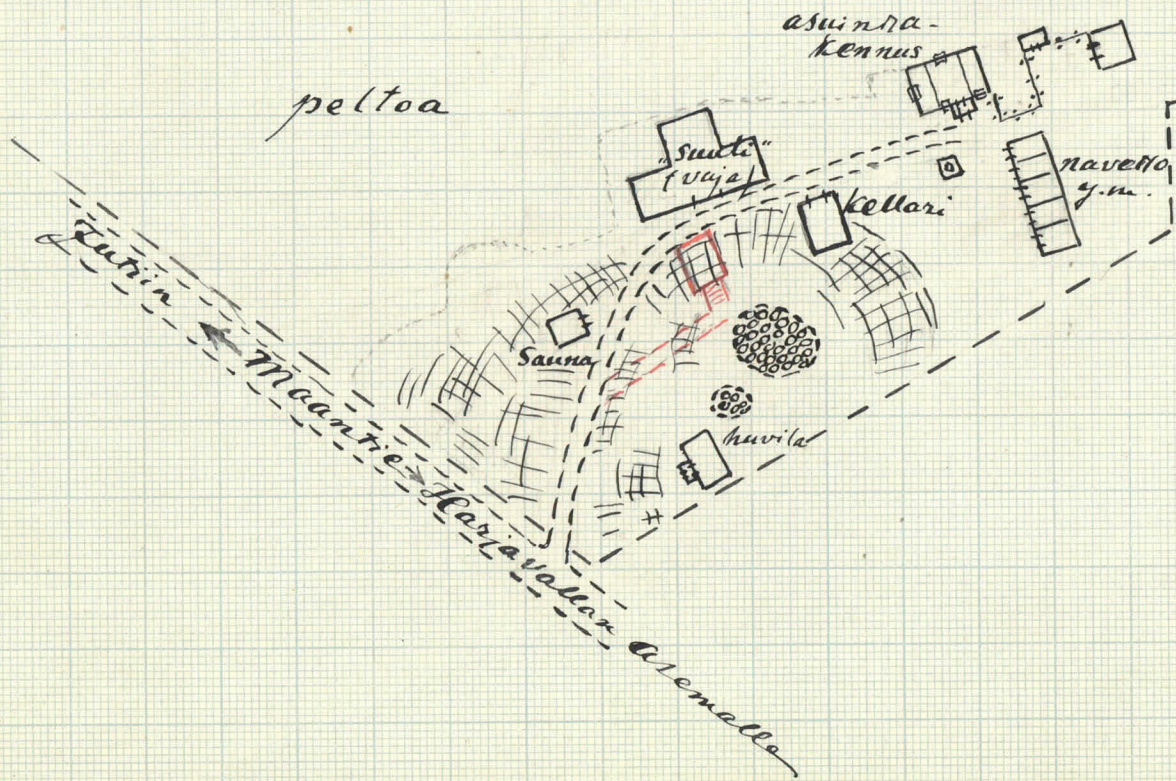

Hiittenkukkaat
Peltoniemen (+ Petrolan)

palstatilalla,
joka on erotettu Väynnön ja Simulan
perintötaloista

Harjavallan pitäjää ja kylää.
peltoa suunnitelta Kivimurteen rakennus.

Kartan piirsi:
J. Silio 4/10/1926.

Harjavalta

HOL.

← 12 cm →
N° 21 Trauminmäen aruunin.
0,80

✓

N° 22. Hütten kivas Traumillamöelle.

Harjavalta, Kaunismäki. Iso raunio valokuvattuna tieltä.

Levy 9806.

J. Siilo 1926.

Harjavalta,
Kaunismäki. Iso
raunio.

Levy 9807.

J. Siilo 1926.

Harjavalta, Kaunismäki. Pieni raunio.

Levy 9808

J. Siilo 1926.

Harjavalta.

Harjavalta. Peltoniemen (?) roukkio.

Levy 9809. J. Silio 1926(?)

Harjavalta. Jutilin (?) tl. raunio.

Levy 9810. J. Silio 1926(?)

Harjanta

L. 17673. ⁷ Haidenkiwas. Futin mäellä

L 17674. Haidenkiwas Kannisonväellä.